

ЗАТВЕРДЖЕНО
Науково-методичною радою
Донецького ІШПО
«29» січня 2015 року
протокол №1

Методичні рекомендації

щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-11 класів
зі світової літератури
для шкіл з українською мовою навчання

Світова література

«Світова література» – навчальний предмет, об'єктом вивчення в якому є кращі твори й головні етапи розвитку світового літературного процесу.

Головною метою вивчення предмету є залучення школярів до найвищих досягнень світової літератури і культури, загальнолюдських і національних духовних цінностей, виховання естетичного смаку, високої читацької і загальної культури.

Предмет «Світова література» спрямований на формування школяра не як пасивного споживача певного обсягу раз і назавжди даної інформації, а як особистості, здатної самостійно її здобувати, поновлювати, коригувати та інтерпретувати протягом усього свого життя.

Об'єктом вивчення в курсі світової літератури є художній твір, його естетична природа та духовно-етична сутність. Аналіз та інтерпретація літературного твору мають спиратися на ґрунтовне знання тексту, докладний розгляд ключових епізодів, доречне цитування, виразне читання окремих творів або їх фрагментів тощо. Теоретичні аспекти вивчення твору при цьому слід розглядати не як самоціль, а як один із засобів визначення своєрідності його поетики.

Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів зі світової літератури

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали 12-бальна шкала	Бали 5-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Недостатній	1	1	Учні відтворюють матеріал на елементарному рівні, називаючи окремих літературний факт або явище.
Початковий	2	2	Учні розуміють навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворюють якийсь фрагмент окремим реченням, дають відповідь у формі зв'язного висловлювання (з допомогою вчителя).
	3		
Середній	4	3	Учні володіють матеріалом, відтворюють значну його частину, з допомогою вчителя знаходять потрібні приклади у тексті літературного твору. Учні володіють матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком,
	5		
	6		

інших завдань (тестів, відповідей на запитання тощо)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Уроки розвитку мовлення* (РМ)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)
Уроки позакласного читання (ПЧ)	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Перевірка зошитів	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5

У 8–9 класах з поглибленим вивченням світової літератури пропорційно збільшується кількість контрольних робіт та уроків розвитку мовлення (на розсуд вчителя визначається кількість і види контрольних робіт).

10–11 класи

Класи	10		11		10		11		10		11	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Рівні	РІВЕНЬ СТАНДАРТУ				АКАДЕМІЧНИЙ РІВЕНЬ				ПРОФІЛЬНИЙ РІВЕНЬ			
Контрольні роботи у формі:	2	2	2	2	3	3	3	3	4	4	4	4
- контрольного класного твору;	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
- виконання інших	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3

завдань (тестів, відповідей на запитання тощо)													
Уроки розвитку мовлення* (РМ)	2 у+ п	2 у+ п	2 у+ п	2 у+ п	2 у+ п	2 у+ п	2 у+ п	2 у+ п	2 у+ п	3 1у+2 п	3 2у+1 п	3 1у+2 п	3 2у+1 п
Уроки позакласно го читання (ПЧ)	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	5

- У кожному семестрі обов'язковим є проведення двох уроків розвитку мовлення: одного уроку усного розвитку мовлення, а другого – писемного. Умовне позначення у таблиці – (у + п).

Видами оцінювання навчальних досягнень зі світової літератури учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а *за рік* - на основі семестрових оцінок.

Звертаємо увагу на те, що **домашній контрольний твір не є** обов'язковою формою контролю зі світової літератури. Враховуючи розвиток інформаційних технологій і рівень володіння ними сучасними учнями, написання домашнього контрольного твору,

який потім має перевірити учитель, перетворюється на формальність і не дозволяє об'єктивно визначити знання учнів з певної теми.

Якщо такий вид контролю навчальних досягнень учнів, як домашній контрольний твір, залишений учителем, необхідно обрати таку форму творчої роботи (наприклад, створення *фанфіків* тощо), щоб учні самостійно виконували творче домашнє завдання.

Можливі види контрольних робіт:

- *тест;*
- *відповіді на запитання;*
- *контрольний літературний диктант;*
- *анкета головного героя;*
- *комбінована контрольна робота тощо;*
- *письмові контрольні твори.*

Матеріал і обсяг контрольної роботи вчитель визначає самостійно, виходячи з розрахунку навчального часу. Оцінювання контрольної роботи здійснюється за такими критеріями:

Рівень навчальних досягнень	Відмітка	Критерії оцінювання
«Недостатній»	1	Немає правильно виконаних завдань або відсутня робота
«Початковий»	2	Рівень виконання вимог нижче за задовільний; порушена логіка викладення матеріалу, неповнота розкриття питань, відсутність аргументації або хибність її основних положень; правильність і повнота виконання роботи складає 59% і менше.
«Середній»	3	Достатній мінімальний рівень виконання вимог, що висуваються до конкретної роботи; окремі порушення логіки викладу матеріалу; неповнота розкриття питання; правильність і повнота виконання роботи складає 60-74%.
«Достатній»	4	Рівень виконання вимог вище за задовільний: використання додаткового матеріалу, повнота і логічність розкриття питання; самостійність суджень, відбиття свого ставлення до предмета обговорення. Наявні незначні порушення логіки викладу матеріалу; окремі неточності у викладі матеріалу; правильність і повнота виконання роботи складає 75-89%.
«Високий»	5	Рівень виконання вимог значно вище задовільного: відсутність помилок; не більше одного недоліку; логічність і повнота викладу матеріалу; правильність і повнота виконання роботи складає 90-100%.

Можливі види контрольних робіт із розвитку мовлення:

- *складання оповідання (казки) за прислів'ям;*

- добір прислів'їв, крилатих виразів, фразеологічних зворотів, що виражають головну ідею твору;
- введення власних описів в інтер'єр, портрет, пейзаж у вже існуючому творі;
- усний переказ оповідання, епізоду твору;
- твір-характеристика персонажа;
- написання асоціативного етюду, викликаного певним художнім образом;
- написання вітального слова на честь літературного героя, автора тощо;
- твір-опис за картиною;
- складання тез літературно-критичної статті (параграфу підручника);
- підготовка проекту (з можливим використанням мультимедійних технологій) – індивідуального чи колективного – з метою представлення життєвого і творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо;
- складання анкети головного героя, цитатних характеристик, конспекту, рецензії, анотації;
- написання реферату;
- ідейно-художній аналіз поетичного чи прозового твору;
- написання листа авторові улюбленої книжки;
- інсценізація твору (конкурс на кращу інсценізацію уривка твору) тощо.

Обсяг творів повинен бути приблизно таким: в 5 класі – 1 – сторінка зошита, в 6 класі – 1,5, в 7 класі – 2, у 8 класі – 2,5, в 9 класі – 3, в 10 класі – 3,5-4, в 11 класі – 4-4,5.

Будь-який твір оцінюється однією відміткою, яка є середнім арифметичним двох: 1 - за зміст і мову, 2 – за грамотність.

Вимоги до оцінювання контрольних творів

Рівень	Бали за 12-бальною шкалою	Бали за 5-бальною шкалою	Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів	Грамотність	
				Припустима кількість орфографічних і пунктуаційних помилок	Припустима кількість лексичних, граматичних і стилістичних помилок
Недостатній	1	1	Побудованому учнем (ученицею) тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи	15-16 і більше	10
Початковий	2 3	2	Побудоване учнем (ученицею) висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики і граматична будова мовлення	11-14	9
Середній	4 5	3	За обсягом робота учня (учениці) наближається до норми, загалом є	5-10	7-8

	6		завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим		
Достатній	7	4	Учень (учениця) самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, вдало добирає лексичні засоби, але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку, має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	1+1 (негруба)/2-4	5-6
	8				
	9				
Високий	10	5	Учень (учениця) самостійно буде послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання;	1	1-3
	11				

	12	<p>аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю</p> <p>Або</p> <p>Учень (учениця) самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю</p>	1 (негруба)	
--	----	---	-------------	--

Оцінка тестових робіт

При проведенні тестових робіт з літератури критерії оцінювання наступні:

«5» – 90 100%;

«4» – 78 - 89%;

«3» – 60 - 77%;

«2» – менше 59%.

Кількість тестових завдань повинна бути кратною п'яти.